

aan het oostelijk front op korte termijn over een aanzienlijke afstand teruggenomen worden en indien het in '42 onmogelijk zou blijken, de Sowjet-Unie als militaire tegenstander uit te schakelen, dan moest Duitsland er zich mee tevreden stellen, een nog groter deel van het Russische gebied prijs te geven teneinde tussen de Oostzee en de Zwarte Zee een zo kort mogelijk afweerfront op te bouwen. Aldus zou men, in '42 al, de vrije beschikking krijgen over wellicht 100 divisies. Wat zouden Amerika en Engeland daar tegenover kunnen stellen? Hoogstens 20.

Het concept werd aan Hitler voorgelegd. Hij verwierp het onmiddellijk: Duitslands *Lebensraum* in het oosten prijsgeven op welks verovering hij meer dan twintig jaar aangedrongen had? Nooit! De troepen aan het oostelijk front moesten zich verdedigen waar zij zich bevonden, geen meter mochten zij achteruitgaan!

★

Amerika's intrede in de oorlog maakte rechtstreeks overleg tussen Churchill en Roosevelt alsmede tussen de *Chiefs of Staff* van Engeland en de Verenigde Staten tot een gebiedende noodzaak. Door deze hoogste Engelse militairen alsmede door de Engelse minister van buitenlandse zaken, Anthony Eden, vergezeld, stak Churchill in de tweede helft van december aan boord van het Engelse slagschip 'Duke of York' de Atlantische Oceaan over. Hij haakte naar actie. Zijn *Chiefs of Staff* kregen nog aan boord van de 'Duke of York' een reeks nota's voorgelegd waarin de Britse premier bepleitte dat de gehele Afrikaanse kust van de Middellandse Zee in '42 van Duitsers en Italianen gezuiverd zou worden; voor het einde van dat jaar moesten ook de Atlantische havens aan de kust van Frans-Marokko in Geallieerde handen zijn en in '43 zou men dan in West- en Zuid-Europa tegelijk of successievelijk grote landingen moeten uitvoeren met legers, 'strong enough to enable the conquered populations to revolt'. Men zou kunnen landen in Noorwegen, Denemarken, Nederland, België, Frankrijk, Italië, 'and possibly the Balkans' – 'The actual choice of which three or four to pick should be deferred as long as possible.' Overigens meende Churchill dat in die algemene bestorming van Europa de onderdrukte volkeren een hoogst belangrijke rol zouden spelen:

'If the incursion of the armoured formations is successful, the uprising of the local populations, for whom weapons must be brought, will supply the corpus of the liberating offensive. Forty armoured divisions at 15 000 men apiece . . . of which Great Britain would try to produce nearly half, would amount to 600 000 men. Behind the armour